

Б

63. фестивал професионалних
позоришта Војводине

Билтен

БРОЈ 1 ■ Кикинда, 15. април 2013. године

Данас на фестивалу

18.00 - ПОЗОРИШНИ КЛУБ
Промоција књиге Народног позоришта Кикинда "Позоришни живот кикиндских Срба" аутора Саве Савина. На промоцији говоре: **мр Мирослав Радоњић, Бранислав Шибул, Милош Паовић.**

19.00 - ПОЗОРИШНИ ФОАЈЕ
Изложба фотографија „Две деценије професионализма - 1992 - 2012“ Народног позоришта Кикинда, изложбу отварају: **мр Мирослав Радоњић и Горан Ибрајтер.**

23.00 - ПОЗОРИШНИ ФОАЈЕ
Округли сто о представи „Опера ултима“. Разговор води драмски писац **Милош Латинковић.**

РЕЧ СЕЛЕКТОРА

Уметнички амбициозан пројекат у коме су у два жанровски контрастирана дела на оперетски начин обрађени Бомаршеови комади о Фигару. Први део – Севиљски берберин је нека врста пародиране опере у којој се користи опште позната музика, а у другом делу – Фигаровој женидби, реч је о потпуно новој, савременој оперети са оригиналном музиком Ирене Поповић и о изразито драмском, врло мрачном, готово трагичном ишчитавању ове класичне комедије. Редитељ Младеновић веома доследно врши ову врсту драстичне интервенције на Бомаршеовом делу да би оправдао савремени контекст који је и оквир самог дешавања, а који се тиче положаја театра и театарских стваралаца у данашње време. Посебно треба истаћи изузетно надахнуту и савршено прецизну игру готово целог ансамбла Новосадског позоришта.

Душан Петровић

20.00 - НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ КИКИНДА

ОПЕРА УЛТИМА

(Бомарше/Младеновић/Ђармати)

По Бомаршеовим делима „Севиљски берберин“ и „Фигарова женидба“
Редитељ: Кокан Младеновић, к.г.

Гроф Алмавива, заљубљен у Розину: Едуард Сабо

Бартоло, доктор, Розинин татор, сплеткареш: Золтан Ширмер

Розина, Бартолова стићеница, после грофица: Емина Елор, добитница награде “Патакијев прстен”

Фигаро, берберин: Арон Балаж, добитник награда: Стеријине, “Мари Јасаи, Патакијев прстен”

Дон Базилио, професор певања, сплеткареш: Габор Понго
Chérubin d’amore: Иштван Кереш

Сузана, слушкиња, Фигарова вереница: Агота Силађи

Марселина, слушкиња: добитник награде “Патакијев прстен”, Ливиа Банка

Дон Бартоло, сплеткареш: Золтан Ширмер

Дон Круцио, судија: Атила Гириц

Фаншета: Габриела Црнковић

Слушкиње, војници, маса:

Тамаш Хајду, Даниел Хуста, Даниел Гомбош, Атила Немет, Јудит Ласло, Емеше Нађабоњи, Тимеа Леринц, Арнолд Пап, Агота Силађи, Ливиа Банка, Атила Гириц, Габриела Црнковић,

Драматург: Ката Ђармати

Сценограф: Марија Калабић, к.г.

Костимограф: Марина Сремац, к.г.

Композитор: Ирена Поповић, к.г.

Сценски покрет: Андреја Кулешевић, к.г.

Музички сарадник, корепетитор: Давид Клем

Светло: Роберт Мајореш

Тон: Тибор Биро

Шминка: Агнеш Пасти

Инспецитент: Александра Биро

Суфлер: Чила Ловаш

Фото: Чаба Микуш

Новак Билбија отвара Фестивал

На отварању Фестивала вечерас од 20 часова наступиће наша суграђанка, виолинисткиња Стефанија Удицки, ученица петог разреда Музичке школе за таленте у Ђуприји. Извешће три композиције уз клавирску пратњу Тее Андријић.

Публику ће потом поздравити Радослав Петковић из покрајинског Секретаријата за културу и информисање, који је суфинансијер Фестивала. Фестивал ће потом званично отворити првак Српског народног позоришта Новак Билбија, који је прве глумачке кораке начинио у Кикиндском позоришту.

Болно трежњење предстоји и Србији, и српском позоришту

Представе које је ове године режирао Кокан Младеновић доживљавају велики успех и код публике и код критике а освајају и награде на свим фестивалима у земљи. Овогодишњи "Дани комедије" били су у знаку мјузикла "Зона Замфирова" који је Младеновић режирао у Позоришту на Теразијама и којем су припале две најважније награде - публике и стручног жирија. Младеновић је добио "Ђурана" и за најбоље редитељско остварење у представи "Хамлет у Мрдуши Доњој", коју је режирао у НП у Сомбору. Велики позоришни хит постала је и представа "Опера ултима" коју је режирао у Новосадском позоришту/Ујвидеки сзинхаз која отвара 63. фестивал, вечерас у Кикинди.

Ваше представе доживеле су велики успех, након што сте отишли са места управника Атељеа 212. Вашу смену пратио је протест глумаца којима сте били директор. Не враћајући се сада на тај проблем, јавности је, сигурно, занимљиво да чује у којој улози се боље осећате, као редитељ или као редитељ-управник? Да ли Вам се место управника сада чини као баласт?

На моју велику срећу, успеха и награда је било и пре Атељеа, јер је редитељска професија моје основно занимање а режија је свакако мој начин комуницирања са светом који ме окружује и временом у којем живим. Поносан сам на резултате свога рада у време управниковања Атељеом 212 а о свему осталом ће време које долази дати свој суд.

Ове године поново сте радили у војвођанским позориштима, у Сомбору и Новом Саду. Да ли глумци ових кућа имају, као и сви Војвођани, блажи менталитет и скромније захтеве од колега који раде у, како сте једном рекли, мермером угланцаним београдским позориштима?

Не волим сврставања људи у Војвођане, Србијанце и слично. Људи су добри, талентовани и вредни, или то, једноставно, нису. Чињеница је да се у мањим местима глумци са више пажње односе према својим улогама и да је глумачко-редитељски процес рада на представи неупоредиво мирнији и квалитетнији. У Београду живе сјајни глумци, али је већина њих растрзана између телевизијских серија, филмова, трке за славом и зарадом, да им за потпуну посвећеност театру (а театар тражи цело креативно биће уметника) остаје јако мало времена.

Након "Поморанжине коре" и "Човекове трегидије", трећи пут сте режирали у Новосадском позоришту и направили хит представу? Колико је било тешко у драмском ансамблу направити оперску представу?

Верујем да за глумце Новосадског позоришта не постоји немогуће. Они су суштински посвећени театру, талентовани, способни и орни да се целим срцем заиграју позоришта и упусте у не-

познато. Рад на представи „Опера ултима“ вратио ми је радост позоришне игре и веру у позоришно заједништво.

Да ли представом "Опера ултима" Новосадско позориште доказује да се "и у најгорим условима у овом делу Европе" могу радити изванредне представе уколико су глумци искрено посвећени уметности?

Услови у којима ради Новосадско позориште, једно од најбољих позоришта у региону, подједнако служе на срамоту града Новог Сада и покрајине Војводине, као што им изузетни резултати овог театра и признања које осваја, промовишући културу ових простора, служе на част. „Опера ултима“ је тријумф културних делатника Ујвидеки сзинхаза а третман који они имају је срамота културне политике Новог Сада.

Како оцењујете продукцију војвођанских позоришта уопште, у односу на остатак Србије, не рачунајући Београд?

Позоришта у Војводини показују много више

агилности у односу на време у којем живимо, које промовише некултуру као врховни облик културе. Оно што ме посебно радује је разноликост облика позоришног стварања као и богатство различитих језика, традиција и естетика које чине Војводину посебном и драгоценом у читавој Европи. Нећу претерати ако кажем да је протекле године театар много више становао у Војводини него у Београду и остатку Србије.

Министарство културе Србије за овогодишњи Фестивал професионалних позоришта Војводине (бар до овог тренутка) није издвојило ни динара, док се ауторски пројекти београдских глумаца, које критичари након премијере означавају као перформанс, а не позоришну представу, подржавају са 9,5 милион динара из државног буџета. Како то коментаришете и доживљавате као редитељ који добро познаје војвођанска позоришта?

Министарство културе је институција за прављење спискова подобних и неподобних Срба, место на коме се, као у каквој паланачкој крчми, ча-

шћавају побратими и једнопартијци парама из државног буџета, понекад се плати и каква певалка, те се, вероватно, и запева, попије и поједе. У нашој актуелној власти нема културе, а парадоксално је да је понајмање има у министарству под тим називом. Мислим да Заједница професионалних позоришта у Војводини треба да се окрене себи и да од оних који не знају ништа, ништа и не очекује.

Док је у Атељеу припремана представа "Зоран Ђинђић" дигла се велика бура, глумци су одбијали улоге, Вас су критиковали... Сада су већ урађене три представе о Ђинђићу. Шта то говори о позоришној култури данас и Србији данас?

Атељеова представа о Ђинђићу узбуркала је много страсти и ударила на све оне мане нашег народа које, тако дуго, проглашавамо за врлине. Да ли је у тренутку када је настала, Србија била спремна за њу? Није. Да ли су наши глумци били спремни да у њој учествују? Углавном нису. Да ли смо морали да је направимо у име очувања готово уништене грађанске свести и храбрости? Морали смо. После тога су настале неке представе, па неке пригоднице и читава Србија се у једномесечном покајничком трансу посипала пепелом изговарајући Ђинђићево име. Да ли ће га изнова заборавити већ за коју недељу? Наравно да хоће.

Оцена је да сте са представом "Опера ултима" направили немогућу мисију, у ументичком смислу. Верујете ли да ће се, неминовно, догодити немогућа мисија у позориштима и у Србији, онаква какву сте Ви били започели као управник Атељеа?

Позоришта у Србији ће, или променити модел свог функционисања, или ће једно по једно нестајати. С једне стране имамо власт која нема ни храбрости, ни знања да наметне нове културне моделе а са друге стране готово малограђанску уљуљканост стално запослених уметника у театру, који паразитирају хранећи се последњим буџетским залихама једног сиромашног народа. Нашем театру предстоји велико и болно отржењење, подједнако оном које ће Србија морати да проживи будући се из свог историјског пијанства.

Сада радите у позоришту у Копру, са којим је Атеље 212, док сте били уравник, имало изузетну сарадњу. Коју представу ће видети словеначка публика?

Копарски театар с великим успехом води редитеља Катја Пеган и он представља оазу у којој брижљиво бирани ансамбл прави одличне уметничке резултате. С великим задовољством у том театру режирам нову адаптацију Голдонијевог „Слуге двају господара“ и очекујем да ће публици бити забавно, бар онолико колико је нама у процесу настајања представе.

Где ћете радити након Копра и коју представу?

Одмах након Копра, у Националном театру у Темишвару почињем рад на Есхиловом „Окованом Прометеју“, тексту који говори о побуни против нове генерације богова који владају светом а која ће у нашој представи бити посвећена Џулијану Асанжу и његовој борби да информације, које су ватра савременог човечанства, буду доступне свима, без обзира на интересе неких нових савремених богова.

РАДА ШЕГРТ

РЕДИТЕЉ ДУШАН ПЕТРОВИЋ, СЕЛЕКТОР

Једини заједнички тренд – суочавање с беспарицом

Судећи по изјави селектора овогодишњег Фестивала професионалних позоришта Војводине редитеља Душана Петровића, војвођанска позоришта су и ове године, упркос беспарици, имала добру продукцију, са великим бројем занимљивих и квалитетних представа. На задовољство селектора, понудила су чак 38 остварења. С обзиром на то да је такву оцену имала и Ана Тасић, селекторка прошлогодишњег фестивала, војвођански театри, свакако, заслужују похвалу за напоре које чине да би публици понудили добре представе. Зато смо селектора Петровића на почетку разговора, питали да ли је очекивао овакву ситуацију и да ли је на крају, неочекивано, имао тежак посао, јер пропозиције фестивала дозвољавају одабир шест вечерњих представа?

Не бих рекао да је посао селектора тежак уколико постоји добра понуда позоришта. Мислим да би ми било теже у обрнутој ситуацији. Срећом, ове године је стварно била занимљива продукција.

Уколико мањак новца за позоришта ипак, не умањује квалитет и квантитет продукције, да ли се то постиже уштедама у сценографији, костимографији, на музици и техничкој опремљености и да ли је то видљиво?

Ако је представа смишљена тако да се игра са минимумом сценске опреме, онда тај недостатак не постоји него је реч о естетици аутора. Такву естетику су заговарали многи значајни редитељи, попут Брука или Гротовског. Проблем је са представама које са скромном опремом претендују да изгледају раскошно или бар добро опремљено. Таквих нема на фестивалу.

Рекли сте да је ове сезоне било видљиво трагање за новим формама. Које су све форме редитељи понудили, који се жанрови враћају у позориште, шта се нуди као аутентична новина? Говорио бих само о селекцији као нечему најбољем што су понудила позоришта. Видећете да је свака представа значајно другачија од претходне и да би их тешко било уклопити у класичне жанровске одреднице. Пре бисмо могли рећи да је

реч о ауторским пројектима и да су се редитељи трудили, или да разбију класичне форме, као нпр. у представама “Галеб” и “Опера ултима”, донекле и у “Росмерхолму” - или да од документарног материјала саставе некакву целину као у трилогији “Паспорт”. И у представи “Чаробњак” имамо утисак готово документаристичког приступа оригиналном драмском тексту. Таквог приступа помало има и у представи “Чудо у Поскоковој Драги” коју карактерише и мешање, односно повремено искакање из класичне жанровске матрице. Ту треба да додамо и представу “Дах” која би се могла окарактерисати као луткарска представа за одрасле, што је свакако атипична појава на овим театарским просторима.

Шта је био тренд у војвођанским позориштима протекле године?

Једини заједнички тренд је сучељавање са беспарицом. Нису је сви подједнако превазишли.

За селекцију је пријављено неочекивано мало представа за децу, само седам, иако на фестивалу може да учествује пет. Како то објашњавате?

Ја сам само селектор и могу да констатујем тренутно стање. Објашњење треба да дају позоришта.

Будући да сте и предавач на академији, какве су шансе младих глумаца да добију ангажмане у позориштима?

Генерално говорећи, шансе су из године у годину све лошије. Наравно, неким се врата позоришта лако и брзо отворе тако да, ипак, не можемо говорити да су сви у истом положају. Време када су целе класе примане у ангажмане је прошло, сада је свако одговоран за своју судбину.

Имају ли војвођанска позоришта добре младе глумце и шта мислите да ли у неким од њих долази до смене генерација? Да ли нека, чак, имају проблем због тога што не могу да запосле млађе глумце, а потребни су им?

Смена генерација је потпуно природан процес који се стално дешава и то тако треба и мора да буде. Оваквом организационом типу позоришта каква наступају на овом фестивалу потребни су глумци свих генерација. У неким театрима недостаје управо старија или средња генерација. А са ангажовањем младих глумаца по пројектима не би требало и смело да буде проблема. Колико знам, у суботичком Народном позоришту често праве аудиције на које им се пријави и по 20-30 младих глумаца за сваку улогу.

Ове године су организатори Фестивала, више него пре годину дана, суочени с беспарицом. До самог почетка неизвесно је хоће ли бити новца да се исплате новчане награде, које су при том, ниже него на другим фестивалима у земљи. Шта мислите, каква је будућност овог фестивала?

Овај фестивал ће, као и друге значајне културне институције, опстати само ако држава на свим својим појавним нивоима суштински промени свој однос према култури. Нисам нарочито оптимистичан у вези с тим.

РАДА ШЕГРТ

Најстарији фестивал уједно и најсиромашнији

У Народном позоришту у Кикинди у понедељак 15. априла почиње 63. фестивал професионалних позоришта Војводине. Кикиндска публика имаће прилику у такмичарском делу да види шест драмских остварења и пет представа за децу. За организацију Фестивала, из покрајинског буџета издвојено је милион динара, општина ће помоћи са 500 хиљада динара, док се одговор од републичког Министарства културе још увек чека...

“Ово је сигурно фестивал који има најскромнији буџет у Србији и најрационалније располаже средствима. Ове године имамо уверавања да ћемо имати само милион динара од покрајинског секретаријата за културу, док од републичког Министарства за културу још увек немамо информацију, да ли ћемо и колико средстава добити. Локална самоуправа се, као и прошле године, укључила у суфинансирање фестивала у износу од 500 хиљада динара, а помогла је и у техничком опремању нашег позоришта. Тако смо у прилици да уочи фестивала набавимо десетак рефелектора који су нам неопходни. Ако буде буџет какав је сада, да имамо на располагању само милион динара, ово ће можда бити и једини фестивал у држави на којем организатор неће бити у прилици да додељује награде. Имамо девет појединачних награда по 40 хиљада динара и награде за најбољу дечију представу у целини и представу на вечерњој сцени са по 100 хиљада динара. Ово је једини фестивал на којем организатор не сноси трошкове доласка ансамбала. Није мала ствар када НП из Сомбора и Новосадско позориште дођу са две представе, два камиона, два аутобуса, када доведу 40 људи. То кошта 250 до 300 хиљада динара”, каже директор Народного позоришта Бране Маријановић.

Организатор, Народном позориште Кикинда, према речима директора, сноси трошкове боравка жирија, селектора, новинара и гостију. “Хонорар селектора је 120 хиљада динара, а чланова жирија по 40 хиљада динара. Фестивал, иначе - каже Маријановић - са новчаним наградама и плаћањем трошкова доласка представа, кошта око два милиона 200 хиљада динара.” Маријановић истиче да је Комисија за културу републичког Министарства овај фестивал ставила на “позитивну листу”, што значи да ће се о могућности његовог финансирања разговарати. Коначан став највероватније ће се знати крајем месеца.

“Фестивал ће отворити “Опера ултима” Новосадског позоришта/Ујвидеки Синхаз, које ће, одмах сутрадан, своју другу такмичарску представу, “Розмерхолм”, играти у Новом Саду. У среду стиже Позориште “Деже Костолањи” из Суботице са представом “Град демона” а у четвртак ће публика поново пу-

товати у Нови Сад, у Српско народно позориште, на представу “Галеб”. Још један суботички театар, Народном позориште, у петак ће наступити са представом “Чудо у Поскоковој Драги”. Последњу такмичарску представу, “Чаробњак”, одиграће НП Сомбор. У недељу, на затварању Фестивала, у част награђених, домаћини ће играти “Случај Кандид”. У преподневном програму, од 11 сати,

играће се представе за децу: “Бајка о витезу без коња” новосадског Позоришта младих, “Дах” суботичког Дечијег позоришта - извођење ће бити на матичној сцени у Суботици, затим “Ружно паче” зрењанинског НП “Тоша Јовановић”, “Тигрић Петар” Дечијег позоришта из Суботице и “Марко Краљевић” сомборског театра. Душан Петровић, селектор овогодишњег фестивала истакао је да је одлика ове сезоне трагање за новим формама. У пратећем програму биће организоване књижевне промоције и изложбе фотографија а новосадски студенти глуме одиграће две представе у Позориштанцету “Лане”. Цена улазнице је 300 динара а за представе у Новом Саду и Суботици, улазница и превоз коштају хиљаду динара. Фестивал ће отворити глумац Српског народног позоришта Новак Билбија који је своју каријеру почео у Кикиндском позоришту.”

Позоришна година у Покрајини, према речима Маријановића, који је и председник Заједнице професионалних позориста Војводине, била је изузетно добра:

“Судећи по представама које сам имао прилику да гледам, али и по оцени селектора Душана Петровића, сезона је за многа војвођанска позоришта била врло плодносна. Упркос проблемима са којима смо суочени, а они су врло разноврсни, од прескомних буџета до кадровских, материјалних и других,

не можемо се жалити на продукцију. Квалитет војвођанских позоришта већ је потврђен на неколико овогодишњих фестивала у Србији.”

О раду Заједнице током године, Маријановић каже да она функционише на тзв. делегатском принципу:

“Скупштину сачињавају представници свих позоришта док је Председништво уже и оперативније тело које се састаје по потреби.

Без обзира што свако од наших позоришта има своје посебне интересе, они никада нису у првом плану. Заједница ради у интересу свих позоришта у Покрајини. Наравно, никад краја размишљањима да ли војвођанска позоришта међусобно довољно сарађују. Сарадња може бити испољена најмање на два нивоа: разменом представа и заједничким пројектима. Искрен да будем, на оба плана би се могло више радити. Можда ће наредна сезона бити плодотворнија. Што се тиче кикиндског позоришта, наредне године ћемо сигурно остварити копродукције са једним или два војвођанска позоришта, а вероватно и са позориштима из Хрватске и БиХ.”

УБАВА ЂОГО

СУТРА НА ФЕСТИВАЛУ

11 САТИ - Народном позориште Кикинда

Бајка о витезу без коња

Марте Гушњовске у продукцији Позоришта младих Нови Сад, режија Јарослав Антоњук

19 САТИ - Новосадско позориште

Rosmersholm

Хенрика Ибзена, у продукцији Новосадског позоришта/Ујвидеки Szinhaz, режија Анка Бладу

Организовани одлазак на представу “Росмерхолм” у Нови Сад аутобусом у 16.30 испред КУД-а “Гусле”. Цена целог аранжмана је 1000 динара.